

Διοργάνωση Organizers
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο,
Αθήνα Epigraphic and Numismatic Museum,
Athens, Greece

Αυστραλιανό Κέντρο
Αρχαίων Νομισματικών Σπουδών,
Πανεπιστήμιο Macquarie, Σίδνεϊ,
Αυστραλία Australian Centre for
Ancient Numismatic Studies,
Macquarie University,
Sydney, Australia

**Γραμματειακή και Secretarial and
Τεχνική Υποστήριξη Technical Support**

Γιάννα Βενιέρη
Gianna Venieri
Αλίκη-Σωτηρία Βουρλιώτη
Aliki-Sotiria Vourlioti
Γκουεντάλινα Καραγιάννη
Wendalina Karagiannis

Αγγελική Λαμπιρή
Aggeliki Lampiri
Ρεβέκκα Μαντά
Revekka Manta
Αγγελική Παπανδρέου
Angeliki Papandreou

Ασπασία Ραρρή
Aspasia Rarri
Βασιλική Ρίζοπούλου
Vassiliki Rizopoulou

Νίκος Σινadiniάκης
Nikos Sinadinakis
Νικόλαος Σολινταδάκης-Σιμορέλης
Nikolaos Solintadakis-Simorelis

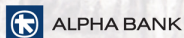
Μαργαρίτα Σορώτου
Margarita Sorotou
Νίκος Σουλγές
Nikos Soulgles

Μέγας χορηγός Main sponsor

Australian Government
Australian Research Council

Με την ευγενική υποστήριξη With the support of

Χορηγοί επικοινωνίας Media sponsors

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 6η / 6th SESSION

Ισότοπα μολύβδου και έρευνες συντήρησης
Lead Isotope and conservation Studies

Προεδρείο / Chair: A. Meadows, M. Απέργης, E. Κοντού
A. Meadows, M. Aperghis, E. Kontou

18:15 - 18:30 Fleur Kemmers, Thomas Edward Birch,
Sabine Klein, Hans Michael Seitz, Heidi E. Höfer
*Silver for the Greek colonies: Preliminary results from
lead-isotope provenancing of coinage from mints in
Italy and Sicily, 5th-3rd centuries BCE*

18:35 - 18:50 Zofia Anna Stos-Gale
*The market share of silver from Attica in the
6th-4th c. B.C. based on the lead isotope analyses of
the Archaic Greek coinage*

18:55 - 19:10 Sabine Klein
*Raw material sources of Roman copper-An example
for potential, applicability and limitations of isotope
studies*

19:15 - 19:30 Ιωάννης Π. Σταϊκόπουλος / Ioannis P. Staikopoulos
Ο σχηματισμός και σπινθηρογράφηση σε χαλκίνο ανασκαφικό νόμισμα από τον αρχαιολογικό χώρο Παλαιόπολης Ανδρού
The Formation of Cassiterite on the Surface of a Copper Coin from the Archaeological Site of Palaepolis in Andros

ΤΕΤΑΡΤΗ, 22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
WEDNESDAY, APRIL 22

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 7η / 7th SESSION

Εταιρείες με συσκευές ανάλυσης και Ανάλυση νομισμάτων
Analytical Equipment Companies and Analysis of coins

Προεδρείο / Chair: Δ. Τσαγκάρη, G. Davis, T. Faucher
D. Tsangari, G. Davis, T. Faucher

09:30 - 09:55 Mike Dobby
The Use of XRF in the Examination of Coins

10:00 - 10:25 B.A.R. Vrebos, Charalampos Zarkadas
Is the Euro really as good as they claim? An energy dispersive analysis of 2 Euro coins from different countries

10:30 - 10:45 Andreas Germanos Karydas, Vasilike Kantarelou
In-situ Micro-XRF analyses of metal alloys collections: The PROMET experience

10:50 - 11:05 Φαίδων Παπαθεοδωρό / Faidon Papatheodorou
*Παρατηρήσεις για αρχαίες μεταλλουργικές και μεταλλο-
λογικές εγκαταστάσεις και νομίσματα στην Μπάλια κατά τα τέλη του 19ου αιώνα*
Comments on ancient mining and metallurgical plant and coins in Balia in the late 19th century

11:10 - 11:40 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ / COFFEE BREAK

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 8η / 8th SESSION

Μεταλλεία, παραγωγή μετάλλων και Προγράμματα για την μελέτη και εξέταση νομισμάτων
Mining, Metal Production, Museum Studies

Προεδρείο / Chair: H. Lohmann, Π. Τσέλεκας, Δ. Λαδογιάννη
H. Lohmann, P. Tselekas, D. Ladogianni

11:40 - 11:55 Denis Morin
Aegean Mining technology in the Ancient World. The Laurion Mines (Attica, Greece), a tetrachological approach

12:00 - 12:15 Μάρκος Βαξεβανόπουλος, Μιχαήλ Βαβελίδης,
Δημητρία Μάλαμιδου, Βασίλης Μέλφος
Markos Vaxevanopoulos, Michael Vavelidis,
Demetria Malamidou, Vasilis Melphos
Η διαδικασία παραγωγής μετάλλων στο όρος Παναγείο, Ανατολική Μακεδονία, Ελλάδα
Metals production chain at Mount Pangaeon, Eastern Macedonia, Greece

12:20 - 12:35 Ιωάννης Μπασιάκος, Ελένη Φιλίππασκη,
Guenther A. Wagner, Ζωή Παπαδοπούλου,
Μυρτώ Γεωργακοπούλου
Yiannis Bassiakos, Eleni Fillipaki,
Guenther A. Wagner, Zoi Papadopoulou,
Myrto Georgakopoulou
Αρχαία μεταλλεία χρυσού και αργύρου στη Σίφνο: νέα δεδομένα
Ancient gold and silver mines in Sifnos: new data

12:40 - 12:55 Γεώργιος Κακαβάς, Αλέξανδρος Ανδρέου,
Ελένη Κοντού, Νίκη Κατακώστα
George Kakavas, Alexandros Andreou,
Eleni Kontou, Niki Katsikosta
Η μελέτη των αργυρών νομισμάτων μέσα από προγράμματα που συμμετείχε το «Νομισματικό Μουσείο».
Σχολιασμός των μεθόδων ανάλυσης και συντήρησης.
The study of silver coins through analytical programs at the Epigraphic and Numismatic Museum: comments on the methods of analysis and conservation

13:00 - 14:00 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / CONCLUSIONS

19:30 Προαναγγελία της Έκθεσης «Όθεν αργύρου εστί γενέθλι», για τους ομιλητές και τους Προδρόμους του Συνεδρίου
Preview of the Exhibition: "Where silver is born" for the speakers and the Chairs of the Conference

Θα ακολουθήσει κοκτέιλ / A cocktail will follow

Διεθνές Συνέδριο
International Conference

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ MINES
ΜΕΤΑΛΛΑ & METALS &
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ MONEY
ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ & IN ATTICA &
ΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΟΣΜΟ THE ANCIENT WORLD

Πρόγραμμα
Program

ΑΘΗΝΑ, 20-22 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2015
ATHENS, APRIL 20-22 2015

ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
Γλιου Μελαθρον, Αίθουσα των Εσπερίδων
E. Βενιζέλου (Πανεπιστημίου) 12

ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
Iliou Melathron, Hesperides Gallery
12, E. Venizelou (Panepistimiou)

Τιμητική Επιτροπή	Honorary Committee
Δρ Μαρία Ανδρεαδάκη-Βλαζάκη Αναπλ. Γενική Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων	Dr. Maria Andreadaki-Vlazaki Deputy General Secretary of the Ministry of Culture, Education and Religious Affairs
Δρ Ιωάννης Τουράτσουλου Επίτιμος Διευθυντής του Νομισματικού Μουσείου	Dr. Ioannis Touratsoglou Honorary Director of the Numismatic Museum
Ομότιμος Καθηγητής Δημήτριος Παντερμαλής Πρόεδρος του Μουσείου της Ακρόπολης	Dimitrios Pandermalis Professor Emeritus of Archaeology President of the Acropolis Museum
Δρ Ευάγγελος Κακαβογιάννης Επίτιμος Διευθυντής Αρχαιοτήτων	Dr. Evangelos Kakavogiannis Honorary Director of Antiquity
Καθηγήτρια Κατερίνη Λιάμπη Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Professor Katerina Liampi University of Ioannina
Δρ Χαρίκλεια Παπαγεωργιάδου Διευθύντρια Έρευνών Εθνικό Ίδρυμα Έρευνών	Dr. Charikleia Papageorgiadou Director of Research, National Hellenic Research Foundation
•	
Επιστημονική Επιτροπή	Scientific Committee
Δρ Γεώργιος Κακαβιάς Διευθυντής του Επиграφικού και Νομισματικού Μουσείου	Dr. George Kakavas Director of the Epigraphic and Numismatic Museum
Αναπλ. Καθηγητής Kenneth Sheedy Διευθυντής του ACANS Πανεπιστήμιο Macquarie	Associate Professor Kenneth Sheedy Director of the ACANS Macquarie University
Dr. Gil Davis, Διευθυντής του Προγράμματος Αρχαίων Μεσογειακών Σπουδών Πανεπιστήμιο Macquarie	Dr. Gil Davis, Director of the Program for Ancient Mediterranean Studies Macquarie University
Δρ Έβα Αποστόλου Προϊσταμένη Τμήματος Νομισμάτων κ.α. Επиграφικό και Νομισματικό Μουσείο	Dr. Eva Apostolou, Head of Coin Department etc Epigraphic and Numismatic Museum
Καθηγητής Damian Gore Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Πανεπιστήμιο Macquarie	Professor Damian Gore Faculty of Science & Engineering Macquarie University
Δρ Παναγιώτης Τσέλεκας Λέκτορας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης	Dr. Panagiotis Tselekas Lecturer of the Aristotle University, Thessaloniki
•	
Οργανωτική Επιτροπή	Organizing Committee
Δρ Γεώργιος Κακαβιάς Αναπλ. Καθηγητής Kenneth Sheedy	Dr. George Kakavas Associate Professor Kenneth Sheedy
Dr. Gil Davis Καθηγητής Damian Gore	Dr. Gil Davis Professor Damian Gore
Ευτέρπη Ράλλη, αρχαιολόγος Εύη Τσώτα, αρχαιολόγος Γιόρκια Νικολάου, ιστορικός	Efterpi Ralli, archaeologist Evi Tsota, archaeologist Yorka Nikolou, historian
Νίκη Κατσικώστα, συντηρήτρια αρχαιοτήτων - Μουσειολόγος Ελένη Κοντού, συντηρήτρια αρχαιοτήτων	Niki Katsikosta, conservator of antiquities - Museologist Eleni Kontou, conservator of antiquities

ΔΕΥΤΕΡΑ, 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
MONDAY, APRIL 20

15:00 – 15:30 ΕΓΓΡΑΦΗ / REGISTRATION

15:30 ΕΝΑΡΞΗ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ
OPENING - WELCOMING ADDRESSES

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 1η / 1st SESSION

Θέματα Συνεδρίου / Topics of the Conference

Προεδρείο / Chair: Ε. Κόρκα, Δ. Παντερμαλής, D. Gore
E. Korka, D. Pantermalis, D. Gore

16:00 - 16:15 Guillaume Sarah
The provenance of ancient silver: Propositional guidelines for a pluridisciplinary approach

16:20 - 16:35 Thomas Edward Birch, Fleur Kemmers, Sabine Klein, Hans Michael Seitz, Heidi E. Höfer
Approaching silver coins at Frankfurt: 'clean' samples, analysis, reference materials and thoughts for future comparability

16:40 - 16:55 Γιώργος Παπαδημητρίου / George Papadimitriou
Technological changes in the production of silver at the end of the classical period

17:00 - 17:15 Γεώργιος Κακαβιάς, Ευαγγελία Αποστόλου, Ελένη Κοντού
George Kakavas, Evaggelia Apostolou, Eleni Kontou
Η πολιτική του «Νομισματικού Μουσείου» για τον έλεγχο των νομισμάτων: Η συμβολή των μεθόδων εξέτασης και ανάλυσης
The policy of the "Numismatic Museum" on suspicious coins: the contribution of examination and analysis methods

17:20 - 17:35 Γεώργιος Βαρουφάκης / George Varoufakis
Quality control of the Athenian silver currency of the 4th century B.C.

17:40-18:15 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ / COFFEE BREAK

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 2η / 2nd SESSION

Ανάλυση νομισμάτων από ήλεκτρο και χρυσό
Analysis of electrum and gold coins

Προεδρείο / Chair: Γ. Κακαβιάς, K. Sheedy, Γ. Βαρουφάκης
G. Kakavas, K. Sheedy, G. Varoufakis

18:15 - 18:30 Paul Craddock, Nicholas Cahill
Before silver there was gold: New Insights into the Earliest Gold Coinage and the Sardin Gold Refinery

18:35 - 18:50 Ute Wartenberg, Neil Banerjee, Keith Barron, Laure Dussubieux, Lisa van Loon, Wolfgang Fischer-Bossert
Early electrum coinage: a new project

18:55 - 19:10 Frédérique Duyrat, Maryse Blet-Lemarquand
Lysimachus Gold. Elemental Analysis of the Collection of the Bibliothèque nationale de France using LA-ICP-MS

19:15 - 19:30 Maryse Blet-Lemarquand, Sylvia Nieto-Pelletier, Charlotte Parisot-Sillon, Bernard Gratuze
LA-ICP-MS analysis of antique gold coins: latest developments

ΤΡΙΤΗ, 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
TUESDAY, APRIL 21

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 3η / 3rd SESSION

«Θησαυροί» και μελέτη της Αθηναϊκής Νομισματοκοπίας
Hoards, and the study of Athenian Coinage

Προεδρείο / Chair: Χ. Παπαγεωργιάδου, Ch. Flament, E. Αποστόλου
Ch. Papageorgiadou, Ch. Flament, E. Apostolou

09:30-09:45 Όλγα Δάκουρα-Βογιατζόγλου, Ευαγγελία Αποστόλου
Olga Dakoura-Vogiatzoglou, Eva Apostolou
Μικρό νομισματικό σύνολο από την αρχαία οδό Κοιλής
A small group of coins from the ancient Koilis road

09:50 - 10:05 Μάκης Απέργης / Makis Aperghis
Laurion, Wappennünzen. Ouls and Triremes

10:10 - 10:25 Παναγιώτης Τσέλεκας / Panagiotis Tselekas
The "Acropolis 1886" board (IGCH 12) revisited

10:30 - 10:45 Andrew Meadows
Archaic and Early Classical Athenian coinage in the Achaemenid Empire

10:50 - 11:05 Tracey Rihill
The challenges of standardization in early Athenian coin production

11:10 - 11:45 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ / COFFEE BREAK

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 4η / 4th SESSION

Ανάλυση Αθηναϊκών αργυρών νομισμάτων
Analysis of Athenian silver coins

Προεδρείο / Chair: Ε. Μπάνου, U. Wartenberg, E. Ανδρίκου
E. Banou, U. Wartenberg, E. Andriku

11:45 - 12:00 Kenneth Sheedy
Archaic Athenian Coinage: A new corpus and Compositional Study. Part 1

12:05 - 12:20 Damian Gore
Archaic Athenian Coinage: A new corpus and Compositional Study. Part 2

12:25 - 12:40 Gil Davis
Archaic Athenian Coinage: A new corpus and Compositional Study. Part 3

12:45 - 13:00 Christophe Flament
The silver of the owls. Assessment of analyses performed on Athenian silver coinage (5th-3rd century B.C.)

13:05 - 13:20 Thomas Faucher
Preliminary analyses on Ancient imitative owls

13:45 - 15:45 ΜΠΟΥΦΕ / BUFFET

ΣΥΝΕΔΡΙΑ 5η / 5th SESSION

Η μεταλλευτική περιοχή του Λαυρίου
The Laurion Mining District

Προεδρείο / Chair: Δ. Ιγνατιάδου, F. Duyrat, E. Παπαευθυμίου
D. Ignatiadou, F. Duyrat, E. Papathymiou

16:00 - 16:15 Ελένη Ανδρίκου / Eleni Andrikou
Η εκμετάλλευση των αργυρούχων μεταλλευμάτων της Λαυρεωτικής κατά την αρχαιότητα
The exploitation of silver-ores of Laurion in antiquity

16:20 - 16:35 Σοφία Νομικού / Sophia Nomicos
Settlement patterns and mining activities in Archaic Laurion

16:40 - 16:55 Γεώργιος Ν. Δερμάτης / George N. Dermatis
Τα αρχαία μεταλλευτικά έργα στη Μαρόνεια (Καμαρίζα) Λαυρίου - αργύρου πηγή...Θησαυρός γδονός Aeschylus, Persai, v. 238. The ancient mining works in Maroneia (Kamariza) of Laurion

17:00 - 17:15 Hans Lohmann
Ari-an Ancient Mining District of Classical Attica

17:20 - 17:35 Ζέττα Θεοδοροπούλου-Πολυχρονιάδη, Αλέξανδρος Ανδρέου
Zetta Theodoropoulou-Polychroniadis, Alexandros Andreou
The enigmatic tool from the sanctuary of Poseidon at Sounion: new evidence

17:40 - 18:15 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ / COFFEE BREAK